

برخی ملزومات پزشکی را روزانه تهیه می‌کنیم

◆ در حال حاضر وظایف مدیریت تجهیزات پزشکی معاونت غذا و دارو استان البرز چیست؟ کمی از سازمان خود و اقداماتی که تاکنون انجام داده‌اید بگویید.

مدیریت تجهیزات پزشکی در استان البرز مسئله‌ای خاص است. در استان البرز نزدیک به ۵۶ کارخانه تولیدی وجود دارد که برخی از آن‌ها مانند سوپا و ... ممکن است حدود ۱۰۰ پروانه برای تولید داشته باشند. در حوزه تجهیزات دیالیز، کل سهم تولید آن در استان البرز است. اگر بخواهیم استانی نگاه کنیم شاید استان تهران بیشترین حجم از تولید را برعهده داشته باشد اما باید این نکته را در نظر داشت که استان تهران با سه دانشگاه اداره می‌شود. درحالی‌که استان البرز تنها با یک دانشگاه با این حجم از کار روبرو است. با توجه به این مسئله، مدیریت اداره تجهیزات پزشکی معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی استان البرز، وظایفی همچون تفویض اختیار در تمدید پروانه‌های کلاس خطر A و B، بازرسی کلیه مراکز (اعم از کارخانجات، مراکز توزیعی، مراکز اصناف، مراکز درمانی، خصوصی)، بررسی GMP خط تولید و ... را برعهده دارد. همچنین مواردی که به مراجع قضایی مرتبط می‌شوند را به کمیسیون‌های مربوطه ارجاع داده و پیگیری می‌کند. کما اینکه در دو سال گذشته پرونده‌های تخلفی باز شدند و مراحل قضایی آن‌ها طی شده و حکم قضایی آن‌ها نیز صادر شده است. پرونده‌هایی که شاید بالای ۲۰۰ میلیارد تومان ارزش‌گذاری شده‌اند. بنابراین، این استان شرایط خاص خود را دارد و می‌توان گفت بار تمام کشور بر روی دوش استان البرز است؛ زیرا حجم کاری سنگین است. در بحث قاچاق

استان البرز تنها یکی از استان‌های مجاور پایتخت است. علی‌رغم این نزدیکی اما از نظر شاخص‌های سلامت مانند بهره‌مندی از مراکز درمانی، نسبت به جمعیت زیادی که دارد با کمبودها و دشواری‌های جدی روبرو است. این درحالیست که این استان سهم قابل توجهی در تولید تجهیزات پزشکی و دارو دارد و نزدیک به ۵۶ کارخانه تولید تجهیزات پزشکی در این استان مستقر است.

مصاحبه ما با مهندس محمد رشیدی، مدیر تجهیزات پزشکی معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی البرز را در ادامه می‌خوانید:

اعم از تولید غیرمجاز تا واردات غیر مجاز، بیشترین کشفیات در این استان بوده است. تراکم جاده‌ها به خصوص جاده چالوس باعث شده تا بیشترین حوادث جاده‌های شمالی بر دوش بیمارستان‌های این استان باشد. به‌عنوان مثال بیمارستان مدنی کرج، در روز بیش از ۳۰ عمل ارتوپدی انجام می‌دهد. این در حالی است که باوجود چنین حجم کاری در سطح استان، به‌لطف خدا مدیریت تجهیزات پزشکی توانسته نمره کامل ارزیابی عملکرد سازمان غذا و دارو را برای دو سال متوالی به‌دست بیاورد و رتبه اول را در بین دانشگاه‌های تیپ یک کسب کند. در بسیاری از دانشگاه‌ها، تامین ملزومات پزشکی داروخانه‌های مراکز درمانی توسط بخش خصوصی انجام می‌شود این در حالی است که در این استان طی بیش از یک سال گذشته، امور یاد شده توسط معاونت غذا و دارو انجام پذیرفته است. این بدان معناست که علی‌رغم کار سنگین یک استان بزرگ با این حجم بالای تولید و شرکت‌های تولیدی، آمارهای بالا و نیروی انسانی اندک توانسته این چنین به راه خود ادامه دهد.

◆ از چه زمانی مدیریت تجهیزات پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی البرز دو قسمت شد؟ به‌نظر شما این اقدام گام مثبتی در راستای مدیریت بهتر در این استان بود؟

تقریباً ۵ ماه گذشته، در استان البرز همه فعالیت‌های حوزه تجهیزات پزشکی اعم از بحث کارخانه‌ها، اصناف، شرکت‌های تجهیزات پزشکی و ... و بحث نگهداشت در بیمارستان‌ها و ... در حوزه مدیریت تجهیزات پزشکی معاونت غذا و دارو استان البرز بود. تنها مورد خاصی که از همان ابتدای فعالیت بنده در حوزه اختیارات این اداره نبود، مسئله تامین تجهیزات سرمایه‌ای بیمارستان‌ها و مراکز درمانی بود که در حوزه اختیارات معاونت توسعه دانشگاه قرار دارد. به‌عبارت دیگر همه فعالیت‌های حوزه تجهیزات پزشکی به‌جز تامین تجهیزات سرمایه‌ای زیر نظر معاونت غذا و دارو دانشگاه بود.

آن زمان برخی پیشنهاد دادند که شرح وظایف در دانشگاه‌ها در دو معاونت تقسیم شود و مدیریت تجهیزات پزشکی در دو معاونت درمان و غذا و دارو باشد. البته، اگر دانشگاه بخواهد می‌تواند این تفکیک را انجام ندهد و وزارتخانه نیز چندان موافق با تفکیک آن نبود. با این حال، علی‌رغم همه تلاش‌ها، مدیریت تجهیزات پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی البرز تفکیک شد. به عقیده بنده، این تفکیک علمی نیست زیرا هیچ علمی نمی‌گوید که مدیریت تجهیزات پزشکی در دو قسمت باشد. هیچ منطقی نمی‌تواند قبول کند که به‌عنوان مثال در مورد دستگاه لاپاراسکوپی که دو بحث دستگاه و ملزومات مطرح است، مدیریت دستگاه بر عهده یک معاونت و مدیریت هزینه آن بر عهده معاونت دیگر باشد. بنابراین اساساً این روند با مشکل و چالش روبه‌رو می‌شود. ما تلاش کردیم این اتفاق در دانشگاه علوم پزشکی البرز رخ ندهد. با این حال متأسفانه این اتفاق رخ داد.

◆ در جریان این جداسازی، چه مباحثی از حوزه اختیارات اداره شما خارج شد؟ شما در زمینه مباحث خارج‌شده، چه اقداماتی انجام داده بودید؟ آیا این رویداد منجر به توقف برنامه‌های شما شد؟

خرید ملزومات پزشکی در حوزه اختیارات مدیریت تجهیزات پزشکی معاونت غذا و دارو است. تنها بحثی که بعد از جداسازی به حوزه معاونت درمان منتقل شد، بحث نگهداشت دستگاه‌ها بود. بنابراین، ما در حال حاضر در این حوزه دخالتی نداریم. البته باید بگویم تا قبل از تفکیک اتفاقات خوبی در این زمینه رخ داده بود. به‌عنوان مثال نرم‌افزار تجهیزات پزشکی که سال‌ها در بسیاری از استان‌ها وجود داشت، تا همین چندی پیش در استان البرز وجود نداشت و به همین دلیل، این نرم‌افزار را در مدت کوتاهی در استان البرز اجرا کردیم. در این راستا با تلاش‌ها و رایزنی‌هایی که با اداره کل تجهیزات پزشکی داشتیم، توانستیم مبلغی را

برای خرید این نرم‌افزار جذب کنیم. در نتیجه در این مدت زمان کوتاه نه تنها موفق شدیم نرم‌افزار را خریداری کنیم بلکه زیرساخت‌ها را نیز مهیا کردیم، به کارکنان بیمارستان‌ها آموزش دادیم و نگهداشت را در این استان سیستماتیک کردیم و توانستیم راه چندساله دانشگاه‌های دیگر را در مدت زمان بسیار کوتاهی طی کنیم. همچنین ایده‌های بزرگی از قبیل، کاهش هزینه تعمیرات و نشان‌دادن نقش برجسته مهندسی پزشکی در مراکز درمانی با ارائه آمارهای مربوطه را در سر داشتیم اما با تفکیک، این برنامه‌ها و ایده‌ها از میان رفت و این مسئله تنها یکی از ایرادات دو تکه شدن، مدیریت تجهیزات پزشکی بود.

◆ در حال حاضر چند نفر در اداره کل تجهیزات پزشکی مشغول به کار هستند؟

در حال حاضر مدیریت تجهیزات پزشکی معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی البرز، به‌جز بنده، ۷ نفر نیروی انسانی دارد که با توجه به حجم نظارت‌ها و کار، این تعداد کم است. از این تعداد، سه نفر نیروی طرحی، یک نفر قراردادی دو نفر پیمانی و یک نفر استخدام رسمی هستند. من معتقد هستم اگر نیروی انسانی کیفیت داشته باشد، می‌تواند حجم زیادی از کار را انجام دهد اما حتی در این زمینه نیز نیروی انسانی مان کم است. به‌عنوان مثال، تنها یک نمونه برایتان می‌آورم؛ فرض کنید شرکت «ایکس» محصولی تولید می‌کند که نه‌تنها در ایران، بلکه به دنیا صادر می‌شود و کشورهای دیگر هم از آن استفاده می‌کنند. ما باید در خصوص نظارت بر این کارخانه، GMP آن را بررسی کنیم. همچنین، باید پروانه تولید آن سالانه تمدید شود. از سویی درگذشته در برخی موارد شاهد بودیم که اداره کل تجهیزات پزشکی به‌دلیل حجم بالای کار خود، ظرفیت بررسی همه کشور در حین تمدید پروانه‌ها را نداشته و یکی از علل تفویض برخی از اختیارات اداره کل هم همین بوده است. بنابراین ما باید برای همه اقلام به‌خصوص اقلام کلاس خطر A و B نظارت و بررسی دقیق‌تری انجام دهیم.

◆ به نظر شما، نیروی طرحی چه جایگاهی در بیمارستان‌ها و حتی در نهاد شما دارد؟ زیرا بارها شنیده‌ایم که چالش بزرگ این نیروها، زمان کوتاه طرح آن‌هاست.

بله درست است. فرض کنید یک نیروی طرحی که وارد نهادی می‌شود، مدیر آن نهاد سعی دارد تا آن نیروی طرحی، خود را در کوتاه‌ترین زمان به بهترین سطح ممکن برساند تا بتواند از آن نیرو بهترین بهره‌وری را داشته باشد. باینکه نیروی طرحی دانش و تخصص دانشگاهی مرتبط را دارد اما مجبور است در زمینه کاری ما آموزش لازم را ببیند. برای ما یک نیروی طرحی تنها دو سال زمان دارد و ما باید در کوتاه‌ترین زمان ممکن این نیروی طرحی را آموزش دهیم تا بتواند بازرسی کند. در نتیجه یک نیروی طرحی دو سال در این نهاد آموزش می‌بیند و بالغ می‌شود و زمانی که در بهترین حالت ارائه خدمات است باید از نهاد برود و ما نیز به هیچ‌وجه اجازه نگه‌داشتن یا تمدید نیروهای طرحی را نداریم.

یکی از پیشنهادهای بنده این بود که حداقل به دانشگاه‌ها این اجازه داده شود که بتوانند طرح برخی از این افراد که شایستگی لازم را دارند، تمدید کنند. این عده افرادی هستند که در نبودشان سیستم دچار خسارت می‌شود.

◆ امروزه نقش مهندسی پزشکی در بیمارستان‌ها را چگونه می‌بینید؟ فکر می‌کنید مهندسی پزشکی توانسته به جایگاه واقعی خود برسد؟

به نظرم شرایط بهتر شده است. حداقل اکنون دیگر این سوال مطرح نمی‌شود که کار مهندسی پزشکی چیست و تقریباً همه درک کرده‌اند که مهندس پزشکی چه جایگاهی دارد. مهندس پزشکی می‌تواند در بیمارستان انرژی را ذخیره کند و هزینه‌ها را کاهش دهد. همچنین می‌تواند سلامت دستگاه‌ها را تضمین کند و کیفیت و نگهداشت آن‌ها را ارتقا دهد و این مسئله در تجهیزات مصرفی نیز صدق می‌کند. خوشبختانه اکنون بسیاری می‌دانند نقش مهندسی پزشکی در بیمارستان چیست و مدیرانی هستند که با حمایت از

◆ سهم بخش خصوصی و هیئت امنای ارزی از خریدهای بیمارستان‌های البرز چند درصد است؟

سهم بخش خصوصی در تامین ملزومات پزشکی بالای ۹۰ درصد است. تنها برخی تجهیزات استراتژیک قلبی (مانند پیس‌میکرها، آی‌سی‌دی‌ها و اکسیژناتور) و برخی ملزومات دیگر از هیئت امنای ارزی تامین می‌شود.

اینکه هیئت امنای ارزی با خرید متمرکز تجهیزات را تامین می‌کند چه نکات مثبت و چه چالش‌هایی برای استان البرز به همراه داشته است؟

به‌طور کلی پروسه تامین ملزومات پروسه دشواری است. هیئت امنای تجهیزات بسیار خاصی برای مراکز درمانی تهیه می‌کند. اقلامی مانند پیس‌میکر، آی‌سی‌دی، دریچه‌ها، اکسیژناتور بسیار استراتژیک و مهم هستند که اگر یک یا دو هفته نباشند، ممکن است مشکلاتی بروز کند. بنابراین، اقلام و تجهیزات قلبی باید سریعاً تامین شوند. با این حال، روند دریافت اقلام توسط هیئت امنای به دلیل مشکلات موجود، نسبتاً دشوار است. البته، ما با تا زمانی که نیاز بیماران تامین شود با این موارد

مهندسان پزشکی خود باعث ارتقا بیمارستان خود شده‌اند. البته متأسفانه مدیرانی هم هستند که مهندسان پزشکی خود را نادیده گرفته‌اند و دچار مشکلاتی نیز شده‌اند. به نظر بنده همین‌که یک مدیر شبکه بهداشت در یکی از شهرستان‌های استان با بنده تماس می‌گیرد و درخواست نیروی مهندسی پزشکی می‌کند، نشان می‌دهد که تا چه میزان جایگاه مهندسی پزشکی در مراکز درمانی ارتقا یافته است با این حال هنوز کامل نشده است و راه تکامل و توسعه این جایگاه هنوز ادامه دارد.

◆ مدیریت تجهیزات پزشکی معاونت غذا و دارو، کدام بخش از تجهیزات و ملزومات بیمارستان‌ها را خریداری می‌کند؟

در حال حاضر همه ملزومات پزشکی ۷ بیمارستان استان البرز توسط مدیریت تجهیزات پزشکی تامین می‌شود. همچنین نیروهای انسانی مورد نیاز در حوزه ملزومات پزشکی در داروخانه‌های این بیمارستان‌ها از سوی این مدیریت جذب می‌شوند. نیازهای این بیمارستان‌ها از سوی این افراد نیازسنجی شده و به‌صورت ماهیانه اعلام می‌شود. هرکدام از این نیازها به کمیته مخصوص خود ارجاع داده می‌شود و در نهایت هم تامین انجام می‌شود.

مشکلی نداریم. در حال حاضر به دلیل مطالبات هیئت امنای و کمبود منابع مالی دانشگاه، خرید از هیئت امنای برای ما مخصوصاً در مورد اقلام تخصصی و بسیار حیاتی قلبی همچون اکسیژناتور با چالش‌هایی همراه است.

◆ میزان بدهی دانشگاه علوم پزشکی البرز به هیئت امنای ارزی تا به امروز چقدر است؟

در حال حاضر در بخش ملزومات مصرفی در حدود ۳۰۰ میلیون تومان به هیئت امنای ارزی بدهکار هستیم که مربوط به ۵ ماه آخر سال ۹۶ است. این در حالی است که دانشگاه تنها به یک شرکت تجهیزات پزشکی مربوط به اقلام قلبی بالغ بر یک میلیارد بدهکار است.

◆ میزان بدهی دانشگاه علوم پزشکی البرز به بخش خصوصی تا به امروز چقدر است؟

بدهی دانشگاه علوم پزشکی البرز به شرکت‌های تجهیزات پزشکی تنها در بخش ملزومات حدود ۲۷ میلیارد تومان است. این بدهی منجر شده که برای تامین همه اقلام دچار مشکلات اساسی شویم و مایحتاج بیمارستان‌ها را به صورت روزانه تامین کنیم.

◆ این میزان برای چه مدت زمانی است؟ آیا شرکت‌ها در این زمینه شکایتی نمی‌کنند؟

این میزان بدهی فقط مختص بخشی از سال ۹۶ است. ما در حال حاضر سال ۹۵ را تسویه کرده‌ایم و حتی توانستیم برخی از ماه‌های ابتدایی سال ۹۶ را نیز پرداخت کنیم. بسیاری از شرکت‌ها به ما می‌گویند حداقل تاریخی بدهید تا ما بدانیم کی می‌توانیم مطالبات خود را دریافت کنیم. اما با وجود چنین وضعیتی من اصلاً نمی‌توانم به آن‌ها تاریخی اعلام کنم زیرا نمی‌دانم، چه زمانی پول به دست ما می‌رسد.

◆ کمی درباره طرح تحول سلامت بگویید. به نظر شما طرح تحول در زمینه تامین تجهیزات پزشکی تا چه میزان توانست موفق باشد؟

اساساً مبنای طرح تحول سلامت این بود که مطابق فرمایشات مقام معظم رهبری، بیمار نباید غیر از رنج بیماری رنج دیگری داشته باشد. این طرح واقعا به مردم کمک کرد. به‌رحال در حال حاضر به دلیل مطالبات زیاد، برای تامین ملزومات پزشکی با سختی‌های زیادی روبرو شده‌ایم اما با این حال نکات مثبت این طرح بسیار است. در ابتدا باید بگویم که میزان قاچاق بسیار کاهش یافت. خرید اقلام قاچاق و غیرمجاز نیز کاهش یافت و در مراکز درمانی عموماً کالایی خارج از زنجیره توزیع خریداری نمی‌شود. از طرفی هر کدام از اقلامی که در سایت تجهیزات پزشکی وجود دارد، با همان قیمت به فروش می‌رسد.

مهم‌ترین نکته مثبت اجرای طرح تحول سلامت در سال‌های اخیر چه بوده است؟

به نظر بنده یکی از اقدامات مهمی که در طرح تحول انجام شد، قیمت‌گذاری اداره کل تجهیزات پزشکی بود زیرا کمک شایانی در بحث نظارت داشت. به یاد دارم اداره کل چند روز قیمت‌ها را از سایت برداشت و در آن چند روز هرکس هر قیمتی که می‌خواست، اعلام می‌کرد و ما دچار بحران شده بودیم. در حال حاضر حتی در یک بیمارستان خصوصی نیز دستورالعمل‌ها شفاف شده‌اند و بیمار برای تامین ملزومات خود نباید بیرون برود. بنابراین، می‌توان از طریق بیمارستان نظارت داشت تا کالا بر اساس استانداردهای وزارت بهداشت تامین شود. اگر در این میان تخلفی صورت گیرد، مدیریت تجهیزات پزشکی به سرعت آن را به مراجع قضایی ارجاع داده و با آن‌ها برخورد می‌شود. پس اساساً طرح تحول در حوزه تجهیزات پزشکی در بحث نظارت، نتایج واقعا خوبی داشته است.

◆ طرح تحول سلامت تا چه میزان توانسته در کاهش هزینه‌ها و همچنین کاهش خرابی دستگاه‌ها و نگهداشت آن‌ها موثر بوده باشد؟

متأسفانه عدد و رقمی در این زمینه ندارم زیرا از مسئولیت‌های این اداره خارج شده است.

◆ در پایان، از برنامه‌های خود در سال ۹۷ بگویید. تا پایان سال ۹۷ چه برنامه‌ها و اولویت‌هایی حتماً محقق می‌شوند؟

مدیریت تجهیزات پزشکی برنامه‌های زیادی در زمینه نگهداشت داشت که متأسفانه این بخش از ما جدا شد و امیدواریم که دوستانی که اکنون مسئولیت آن را برعهده دارند، بتوانند به‌خوبی برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری کنند. در حال حاضر اولویت‌های مدیریت تجهیزات پزشکی معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی استان البرز، از یک طرف بحث قاچاق و نظارت بر آن است که دو جنبه دارد. نخست شرکت‌های تولیدی و دیگری شرکت‌های توزیع‌کننده و اصناف تجهیزات پزشکی هستند که در این زمینه خدمات ارائه می‌دهند. ما در زمینه اصناف در استان با مشکلاتی روبرو هستیم زیرا آن‌ها نهاد صنفی ندارند و زیر نظر صنف آرایشی و بهداشتی، مجوز خود را دریافت می‌کنند. همچنین، آن‌ها دانش و علم مرتبط را ندارند و فکر می‌کنند که فعالیت آن‌ها همانند دیگر اصناف است. بنابراین، در این زمینه برنامه‌های آموزشی را در نظر گرفته‌ایم تا در طول سال آموزش‌ها و اطلاعات لازم به این افراد داده شود. یکی از پیشنهادات دیگر بنده این بود که از طریق تفاهمی که بین وزارت بهداشت و وزارت صنعت، معدن و تجارت انجام می‌گیرد، صاحبان این اصناف غیر از جواز کسب صنفی، مکلف به گرفتن تأییدیه از دانشگاه علوم پزشکی شوند تا آموزش‌های لازم در همان ابتدا به آن‌ها داده شود. از طرف دیگر مصرف منطقی ملزومات پزشکی با ارائه راهکارهای علمی در مراکز درمانی، در دستور کار این مدیریت قرار دارد.